

บทที่ ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาตินั้น ครูหรือผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทในทางการศึกษามากที่สุด ถ้าครูมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้สภาพของการศึกษาและการเรียนการสอนดีและมีความก้าวหน้า ฉะนั้น การพัฒนาตัวครูจึง เป็นปัจจัยอันสำคัญ

สุกิจ เหล่าสุนทร ให้ความเห็นเห็นว่า ครูในปรัชญาอุดมคติ นั้น จะต้อง เป็นคนดีที่สุด สมบูรณ์ที่สุด ก็จะต้อง เป็นผู้ที่มีวิธีการ บุคลิกลักษณะที่ไปสู่อุดมคติ ก็ต้อง เป็นผู้ที่มีความสำนึกในตนเอง เป็นอย่างดี สามารถแนะแนวทางด้วยตนเอง มีความริเริ่มและสามารถในการปฏิบัติ การในตนเอง และมีความเจริญงอกงามในทางจิตใจอย่างดียิ่ง ๑

จากความสำคัญของครูดังกล่าวข้างต้น จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมีประสิทธิภาพในการสอนของครู เพราะงานในหน้าที่อันสำคัญของครูคือ ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจะต้องเตรียมตัวในการสอนให้พร้อมทั้งแต่อยู่ในสถาบันฝึกหัดครู ในหลักสูตรของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดว่า ผู้ที่จะจบหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาต้องผ่านการฝึกสอน เพื่อที่จะไต่ทราบแนวทางและสามารถที่จะนำหลักการ วิธีการ ตลอดจนกลวิธีต่าง ๆ ในการเรียนการสอนไปใช้ปฏิบัติในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๒

สุกิจ เหล่าสุนทร, ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา (พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๑๗), หน้า ๑๐.

๒ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๐๘ (พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๐๘), หน้า ๕๘.

ฮันเตอร์และอมิดอน ได้ให้ความเห็นว่า การฝึกสอน เป็นประสบการณ์ที่สำคัญที่สุด
ของการฝึกหัดครู และเป็นส่วนที่สำคัญของการเตรียมเป็นครู หรืออาจกล่าวได้ว่า "สำคัญ
ที่สุด" ในช่วงระยะเวลาของการฝึกสอน นักเรียนฝึกสอนจะได้มีส่วนเข้าไปศึกษาสภาพการณ์
ทุกอย่างของงานครู เพราะนักเรียนฝึกหัดครูมีความต้องการและจำเป็นที่จะต้อง เรียนรู้
ฉะนั้น สิ่งที่ได้ฝึกจึง เป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่ง ๑

การสอน เป็นการ สื่อความหมายซึ่งกันและกันแบบหนึ่ง นักการ สื่อสารกล่าวว่า
การ สื่อความหมายจะ โคนลึกต่อ เมื่อ เรื่องราวที่จะ สื่อสาร ได้ถูกถ่ายทอดออกไป ได้ชัดเจนประการ
หนึ่ง อีกประการหนึ่ง ก็คือ จะต้อง มีความ เข้าใจร่วมกัน อยู่ด้วย เมื่อนำเอา คำกล่าวนี้ มา ใช้ ใน
แง่ การ เรียน การ สอน แล้ว ก็ หมายความว่า จะต้อง มีการ แลก-เปลี่ยน ประสบการณ์ แก่กัน และ กัน
เกิดขึ้น และ ครู กับ นักเรียน จะต้อง ช่วย กัน ทำ เพื่อให้ ได้ มา ซึ่ง ประสบการณ์ อย่าง เดียวกัน ๒

นักปรัชญาการศึกษาที่มีชื่อเสียงคือ จอห์น ดีวี่ ถือว่า การ เรียน รู้ จะ ได้ จาก การ
ปฏิบัติ และ เขา เน้น ที่ ประสบการณ์ อาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์ทุกอย่าง จะ ช่วย ใน การ เตรียม
บุคคลให้พร้อมที่จะ รับ ประสบการณ์ ต่อมา ซึ่ง จะ ช่วย ให้ มีความรู้ ที่ลึกซึ้ง และ กว้างขวาง ขึ้น

การศึกษา เป็นการ เตรียมผู้ เรียน ให้พร้อมที่จะ ออกไป ใช้ชีวิต อยู่ใน สังคม
โรงเรียน ทำหน้าที่ เป็นตัวแทน สังคม โดย จัด ประสบการณ์ ใน โรงเรียน ให้ เป็น สังคม จำลอง ขึ้น
เพื่อให้ นักเรียน ทุกคน ได้ ปฏิบัติ และ ทดลอง คำ เป็น ชีวิต แต่ เนื่องจาก จำนวน นักเรียน มี มาก ขึ้น
โรงเรียน ไม่ สามารถ จัด ประสบการณ์ ตรง ให้ กับ นักเรียน ทุกคน ได้ อย่าง ครบถ้วน ใน ระยะเวลา
อันจำกัด จึง จำเป็น ที่ ต้อง ใช้ ประสบการณ์ ทาง อ้อม หรือ ประสบการณ์ รอง เข้า ช่วย นั่น คือ การ
นำเอา สื่อทัศนูปกรณ์ เข้ามา ใช้ ประกอบ การ สอน นั้น เอง ๓

Elizabeth Hunter and Edmund Amidon, Student Teaching: Case and
Comment (New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1964). p. 2.

๒ เบรื่อง กุมุท, "ครูดีของนักเรียน" ศูนย์ศึกษา ๘ (กันยายน ๒๕๐๔), ๘ : ๒๕.

๓ Harry C. Mcknown and Alvin B. Roberts, Audio-Visual Aids to
Instruction (Secondary Edition, McGraw-Hill Book Co., Inc., 1944), p.28.

คร. เป็ร็อง กุมุท กล่าวว่ววิธีกรทงโฮตทศนศีกษจจะช่วยไค้ เพราะว่วโฮตทศน่วสตุค็ืออะไรที่แ่งอญในท่วของมนั ซึ่งจจะช่วยท่วให้ญเรีบนและญสอนรูสิกว่คนทงกัสนใจในสิ่งที่นำมถยทอกรวมกััน ่วสตุและวิธีกรทงกล่วจั้ง เทกักับเป็นเครื่องมือในการสร้งบรรกษากศทีเป็นกัันเองซึ้นเทกั ๆ กักับทีจจะช่วยให้นักรเรียนสนใจ เข้ใจ และจ่วบทเรีบนไค้ดี ครูทีสอนโดยวิธีปฐกถอยุคคอกเวล่นัน อจท่วให้นักรเรียนรูสิกเหมือนกับวอญกัันคนละโลกกักับครู ช่วโมงหนึ้ง ๆ ทีน่ำนไปครูก็ไค้แคพुकไปเรีอย ๆ โดยไม่สนใจว่นักรเรียนจจะคึกหรืออยากพुकอะไรบ่วง?

ศาสตราจกรยส์ภกั วร้งกูร ให้ควมเห็นว่ครูทีช่วน่ำนญกรสอน "ควยหนึ้งสิ้อ" แ่เพียงอยงเค็ยว มั้กจะเห็นว่กรไรช่ออุปกรณกรสอนไม่จ่วเป็น .ท่วให้เสียเวลกรสอนควยสิ่งทีเป็นค่วพुकและค่วเขียนของทคน กรสอนของครูทงกล่วท่วให้นักรเรียนไค้รับประสบกณณ่ำนมชรรมกกว่วประสบกณณ่ำนรูปชรรม อันเป็นส่วเหตุส่วคัญอยงหนึ้งซึ่งท่วให้นักรเรียนช่วคควมสนใจ ไม่เข้ใจในสิ่งหรือเหตุกรณทีเรีบนอยงแจมแจงและญกทอง

ครูทีดีควจจะมีประสบกณณ่ำนกับวิธีสอนหล่วย ๆ แบบ และรูจักเลือกใช้ให้เหม่วะสมกักับสถนกรณในการเรีบน วิธีสอนไม่ว่วจจะเป็นแบบไค้กัตาม ยอมใช้สิ้อกรสอนเป็นเครื่องช่วยไค้หนึ้งนั และเมื่อใช้แล่วจจะสงเสริมให้กรเรีบนกรสอนทีซึ้น กรรูจักจ้งแณกรสอนควยกรไรช่อสิ้อกรสอนเป็นเครื่องช่วยจั้ง เป็นเรีองส่วคัญ^๒

ในการสอนเพื่อจจะให้บรรดลตามแณวของหลัคศูทรทีว่วงไว้ ครูจจะสอนโดยใช้กรอธิบายเนื่อห่วช่วทกสิ่งทกอยงกัันนักรเรียนอยงเค็ยวไม่ไค้ ครูจจะทองห่วเครื่องมือม่วช่วยให้กรสอนของทคนมีประสิทธิภกัพมกัซึ้น เครื่องมือเหล่นนัค็ือสิ้อกรสอนน่นเอง

^๑ เป็ร็อง กุมุท, เรีองเค็ย, หน่ ๒๕.

^๒ ส่วภกั วร้งกูร, "เอกสรประกอบบทเรีบนช่วช่วโฮตทศนศีกษเบีองทคน" (คณศครศาสกร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๑๗).

๕
เกอร์ลาช ให้คำจำกัดความของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอนคือบุคคล วัสดุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะและทัศนคติ ครู หนังสือ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนจัดเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น^๑

ซอร์ส ให้ความเห็นเห็นว่า สื่อการสอนเป็นเครื่องมือช่วยสื่อความหมาย จัดขึ้นโดยครูและนักเรียนเพื่อเสริมการเรียนรู้ เครื่องมือการสอนทุกชนิดจัดเป็นสื่อการสอน เช่น หนังสือในห้องสมุด โสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ สไลด์ ฟิล์มสตริป รูปภาพ แผนที่ของจริงและทรัพยากรจากแหล่งชุมชน^๒

ยันท์ กล่าวย่ำถึงคุณค่าของสื่อการสอนว่าทำให้การ เรียนรู้ง่ายขึ้น และประหยัดเวลา เพราะสื่อการสอนจะช่วยถ่ายทอดความคิดระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจอย่างรวดเร็วในเรื่องราวที่ครูสอน ซึ่งจะ เป็นรากฐานให้เกิดความจำอย่างถาวร ลืมได้ยาก^๓

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ทางประสาทสัมผัสทั้ง ๕ ของมนุษย์พบว่าประสาทสัมผัสทางจักษุประสาทจะรับความรู้ได้มากที่สุด และความรู้นั้นจะคงทนอยู่ได้นานที่สุดถึง ๗๕ % รองลงมาคือทางโสตประสาท ๑๓ % ทางกายประสาท ๖ % ทางฆานประสาท ๓ % ทางชีวภาพประสาท ๓ % ด้วยเหตุนี้ในการเรียนการสอนเราจึงพยายามใช้วิธีถ่ายทอดความรู้ด้วยทางหูและทางตาให้มากที่สุด^๔

^๑ Vernon S. Gerlach, and Donald P. Ely, Teaching and Media: A Systematic Approach (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1971), p. 282.

^๒ Louis Shores, Instructional Materials: An Introduction for Teachers (New York: The Ronald Press Company, 1960), p. 1.

^๓ Maurice P. Hunt, Teaching High School Social Studies (New York: Harper and Brothers, 1955), p. 369.

^๔ ธีร เวช ฤกษ์พิทักษ์, "คู่มือการอบรมครูมัธยมศึกษา" (สิงหาคม ๒๕๕๕),

รัชชี่ มีความเห็นว่า "นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ถ้าใช้สื่อการสอน
เข้ามาสอนเนื้อหา การใช้สื่อการสอนจะทำให้นักเรียนรู้จักอภิปรายและมีความคิดเห็น" ๑

กลาสน์ กล่าวว่ สื่อการสอนมีการออกแบบให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์
ของการศึกษา และเพื่อพัฒนาความเจริญทางการศึกษาของเด็ก ประสบการณ์การฝึกสอนจะช่วย
พัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในการใช้สื่อการสอนได้คล่องตัวขึ้นและมีประสิทธิภาพ โดยใช้ใน
ห้องเรียนเสมอ ๆ และยังทำให้นักศึกษาฝึกสอนทราบคุณค่าและความสำคัญของสื่อการสอน
แต่ละชนิดด้วย ๒

เราจะเห็นได้ว่าสื่อการสอนเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น นับได้ว่า
มีความสำคัญในการทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ครูวางไว้ นักศึกษา
วิทยาลัยครูในฐานะที่จะต้องออกไปประกอบอาชีพครู เป็นส่วนใหญ่ จึงควรเห็นประโยชน์และ
รู้จักใช้สื่อการสอน โดยเฉพาะสื่อการสอนประเภทโสตทัศนูปกรณ์ และในการฝึกสอนของ
นักศึกษานั้นจะต้องใช้ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนมานำไปปฏิบัติจริง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหา
มากมาย และปัญหาหนึ่งที่นักศึกษาฝึกสอนประสบ เป็นส่วนใหญ่ก็คือปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการ
ใช้สื่อการสอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ทางสื่อการสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครู
ส่วนต้นที่ากอนจะออกไปฝึกสอน

๒. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการใช้สื่อการสอนประกอบการ
ฝึกสอน

๓. เพื่อศึกษาข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาของสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิต
การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน การบริการสื่อการสอนในภาควิชาและโรงเรียนที่ไปฝึกสอน

๑ Robert W. Richey, Planning for Teaching: An Introduction to
Education (New York: McGraw-Hill Book Company, 1958), p. 201.

๒ Michael S. Kline, How To Do Your Best As A Student Teacher
(Trenton College, 1961), p. 68.

๘. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานด้านสื่อการสอนทางแก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมบริการวิชาการ โสตทัศนศึกษา และสื่อการสอนสำหรับนักศึกษาฝึกสอน ให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตเฉพาะประชากรที่เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา ทั้งในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงและระดับครุศาสตรบัณฑิต ที่ได้ผ่านการฝึกสอนแล้วในภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๒๒ โดยทำการวิจัยเรื่องต่อไปนี้

๑. ศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประสบการณ์ทางสื่อการสอนของนักศึกษาที่ฝึกสอน
๒. ศึกษาปัญหาที่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตและการใช้สื่อการสอนประกอบการสอนของนักศึกษาฝึกสอน และค่าใช้จ่ายในการจัดทำด้วย
๓. ศึกษาความต้องการของนักศึกษาฝึกสอนในค่านบริการและความช่วยเหลือจากโรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกสอน และจากภาควิชาโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยด้วย

คำจำกัดความ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องตามความมุ่งหมายของผู้วิจัย จึงขอให้คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

สื่อการสอนหรือวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์แบบต่าง ๆ ทุกชนิด รวมทั้ง เครื่องมือและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ประกอบในชบวนการเรียนการสอน

นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาของวิทยาลัยครูสวนสุนันทาที่ออกไปฝึกงาน การสอนและงานธุรการอื่น ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา และมีชั้นศึกษาทุกประเภททั้งในเขตจังหวัดพระนครและในต่างจังหวัด

การฝึกสอน หมายถึง วิธีฝึกงานการสอนของนักศึกษาวิทยาลัยครู รวมทั้งฝึกงานอื่น ๆ ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครู

อาจารย์นิเทศก์การสอน หมายถึงอาจารย์ของวิทยาลัยครูที่ออกไปช่วยสอน
แนะนำนักศึกษาฝึกสอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้การฝึกสอนของ
นักศึกษามีประสิทธิภาพ

โรงเรียนฝึกสอน หมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่ทางวิทยาลัยครู
ส่วนสุนันทา เลือกให้นักศึกษาออกไปฝึกงานการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ทำการศึกษาค้นคว้าหาความรู้พื้นฐานจากเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ รายงานการ
สัมมนาของนักศึกษาฝึกสอน และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสำรวจและการวิเคราะห์
ปัญหาความต้องการสอน

๒. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ "ปัญหาการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครู
ส่วนสุนันทา"

๓. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยครูสุนดุสิต ซึ่งเป็นนักศึกษา
ฝึกสอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถามและนำมาปรับปรุง
แก้ไข

๔. ส่งแบบสอบถามที่ไต่ถามทราบแก้ไขข้อบกพร่องแล้วให้นักศึกษาวิทยาลัยครู
ส่วนสุนันทาปีสุดท้ายในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงและระดับครูศาสตร์บัณฑิตที่ผ่านการฝึกสอน
แล้วตอบ

๕. เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์โดยสถิติเป็นร้อยละและนำเสนอ
เป็นตาราง

๖. สรุปผลและเสนอแนะ

ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัย

๑. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนวิชา เทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง
การศึกษา ๑ (๓๒๑) ซึ่งเป็นวิชาบังคับของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุง
ให้เหมาะสมอย่างไร

๒. เพื่อทราบสภาพ ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงและทำการช่วยเหลือ

๓. เพื่อทราบทัศนคติและความคิดเห็นรวมทั้งความต้องการการช่วยเหลือของ นักศึกษาฝึกสอนในการใช้สื่อประกอบการสอน

๔. ผลของการวิจัย เป็นประโยชน์ต่อการจัดการสอนของภาควิชาในวิชา เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา และโรงเรียนที่นักศึกษาไปฝึกสอน ตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องของงานด้านสื่อการสอน โดยสามารถใช้ผลนี้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและสนับสนุนการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน เพื่อให้การฝึกสอนของนักศึกษามีประสิทธิภาพ ในการสอนดียิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือคล้ายคลึงกัน

ได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครู วิชาหลายเรื่อง ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ แต่การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกหัดครูยังมี จำนวนไม่มากนัก และเท่าที่ศึกษาค้นคว้าได้มีดังนี้

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ดร. เมินเคด เซอร์แมน ร่วมด้วยศาสตราจารย์ สำเภา วรางกูร ได้ศึกษาปัญหาการใช้สื่อทัศนวัสดุของอาจารย์ในคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถาม พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้คือ

๑. สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อทัศนวัสดุประเภทเครื่องฉาย เช่นไม่สามารถควบคุมแสงได้ ตามความต้องการ การฉายเทออากาศไม่ดีพอ

๒. ขนาดห้องไม่เหมาะสม

๓. ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนศึกษา

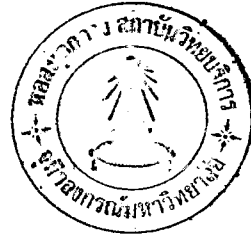
๔. ขาดความช่วยเหลือในการใช้สื่อทัศนวัสดุ

๕. ไม่มีเวลาพอที่จะใช้สื่อทัศนวัสดุ

๖. อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าวิชาที่ตนสอนไม่จำเป็นต้องใช้สื่อทัศนวัสดุ

๗. ขาดแคลนสื่อทัศนวัสดุ

๔. มีปัญหาในการยืมและการจัดวัสดุทัศนวัสดุ
๕. มีวัสดุทัศนวัสดุแบบล้าสมัย

ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ อัญชลี ลีรินทร์วารวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับวัสดุทัศนอุปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนคร พ.ศ. ๒๕๐๗ มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการเปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับวัสดุทัศนอุปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนวิชาวิทยาศาสตร์ กับครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสำรวจอุปกรณ์การสอนวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน ๒๖ คน และครูวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนต่าง ๆ ๗ โรงเรียน จำนวน ๓๑ คน ซึ่งพอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. นิสิตฝึกสอนใช้อุปกรณ์การสอนน้อยกว่าครูวิทยาศาสตร์
๒. นิสิตฝึกสอนส่วนมากวางแผนการใช้อุปกรณ์ ทดลองการใช้ จัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้ และวัดผลการใช้ เสมอหรือบ่อยกว่าครูวิทยาศาสตร์
๓. นิสิตฝึกสอนรู้จักวิธีใช้ภาพยนตร์ สไลด์ ฟิล์มสตริป เทปและแผ่นเสียง ให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนมากกว่าครูวิทยาศาสตร์
๔. อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของนิสิตฝึกสอน เพราะนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป และไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกการใช้ในห้องเรียน เช่น ปลั๊กไฟ ท่อแก๊ส ตลอดจนไม่สามารถผลิตเครื่องมือการทดลองบางอย่าง กับขาดทักษะในการใช้เครื่องมือทดลองบางอย่าง ซึ่งไม่ต่างจากครูวิทยาศาสตร์
๕. การจัดหาอุปกรณ์การสอนของนิสิตฝึกสอน ส่วนมากยืมจากโรงเรียนฝึกสอนหามาเอง คิดคอยืมจากแหล่งอื่น และทำขึ้นเอง

๖. โรงเรียนมีอุปกรณ์ประเภทของจริง และมีจำนวนมาก

ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ สุรชัย ดิกขามัตติโก ได้ทำการวิจัย เรื่องการสำรวจปัญหาและความต้องการ โสตทัศนวัสดุในการออกฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๑๐ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการเลือก การผลิต และการใช้ โสตทัศนวัสดุ รวมทั้งความต้องการความช่วยเหลือของนิสิตฝึกสอน โดยส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตฝึกสอน จำนวน ๕๐๐ คน และอาจารย์นิเทศก์จำนวน ๑๑๕ คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. นิสิตฝึกสอนส่วนมากทำโสตทัศนวัสดุขึ้นใช้เอง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือก การเตรียม และการใช้ เป็นอย่างดี และอาจารย์นิเทศก์ก็มีความเห็นว่า นิสิตฝึกสอนมีความสามารถในการใช้โสตทัศนวัสดุขึ้นใช้เอง

๒. การใช้โสตทัศนวัสดุ นิสิตฝึกสอนมีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับปริมาณของโสตทัศนวัสดุที่ให้เลือก และทักษะในการผลิตโสตทัศนวัสดุขึ้นใช้เอง

๓. นิสิตฝึกสอนมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ เครื่องมือโสตทัศน เพราะไม่ได้รับการฝึกเพียงพอ

๔. สภาพของโรงเรียนไม่เหมาะกับการใช้โสตทัศนวัสดุ เช่น ไม่มีไฟฟ้าให้ใช้

๕. นิสิตฝึกสอนมีทักษะในการใช้โสตทัศนวัสดุไม่พอ

๖. นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับการใช้สถานที่ผลิตอุปกรณ์ และมีเครื่องมือช่วยการผลิต ทั้งวัสดุสิ้นเปลืองบริการการผลิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัญชลี สิริรินทร์รวงศ์, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ของนิสิตฝึกสอน วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๐๗" (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ.

๒๕๐๗).

๗. ต้องการครูที่มีความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษาในโรงเรียนฝึกสอน คอยให้ความรู้ เป็นที่ปรึกษา จักวัสดุสิ้นเปลืองให้และบริการให้มีโสตทัศนวัสดุ

พ.ศ. ๒๕๑๔ วีระ รุ่งโรจน์สัจย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการและปัญหาของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุในการฝึกสอนของวิทยาลัยครู ในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๔" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความต้องการ ปัญหาและความคิดเห็นของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุในการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนฝึกสอนและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์นี้เทศก ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- ๑. นักเรียนฝึกสอนส่วนมากผลิตโสตทัศนวัสดุเพื่อใช้ในการฝึกสอนด้วยตัวเอง
- ๒. นักเรียนฝึกสอนส่วนมากผลิตโสตทัศนวัสดุได้น้อย เพราะขาดความรู้และทักษะ

ในการผลิต

๓. การใช้โสตทัศนวัสดุประกอบการสอนนั้น นักเรียนฝึกสอนส่วนมากประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่นขาดทักษะในการใช้โสตทัศนวัสดุประเภทเครื่องมือ เช่น เครื่องฉาย ภาพยนตร์

- ๔. นักเรียนฝึกสอนไม่มีเวลาเตรียมตัวก่อนการใช้
- ๕. นักเรียนฝึกสอนขาดคำแนะนำในการใช้โสตทัศนวัสดุ
- ๖. นักเรียนฝึกสอนมีความต้องการที่จะให้ทางวิทยาลัยครูช่วยเหลือในด้านเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการผลิตและการใช้โสตทัศนวัสดุในการฝึกสอน ๒

สุรัชย์ ลิกขานันตจิต, "การสำรวจปัญหาและความต้องการโสตทัศนวัสดุในการฝึกสอนของนิสิตฝึกสอน ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยวิชาการศึกษาปีการศึกษา ๒๕๑๐" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร พ.ศ. ๒๕๑๐).

๒ วีระ รุ่งโรจน์สัจย์, "ความต้องการและปัญหาของนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เกี่ยวกับการใช้โสตทัศนวัสดุในการฝึกสอนของวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนคร ปีการศึกษา ๒๕๑๔" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๔).

พ.ศ. ๒๕๑๔ จันทรพิมพ์ สายสมร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้
 โสตทัศนูปกรณ์วิชาวิทยาศาสตร์ของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์" เพื่อศึกษาการใช้ การจัดหา
 และปัญหาการ เลือกรูปการผลิิต การใช้โสตทัศนูปกรณ์ ของนิสิตฝึกสอน ผลการวิจัยพอสรุป
 ได้ดังนี้

๑. นิสิตฝึกสอนใช้โสตทัศนูปกรณ์เพื่ออธิบายประกอบบทเรียน และมีวิธีจัดหา
 โสตทัศนูปกรณ์โดยการผลิตขึ้นใช้เองหรือใช้ของโรงเรียนฝึกสอน
๒. ในระหว่างฝึกสอน นิสิตใช้แผนภูมิ ของจริง เครื่องฉายภาพทึบแสง
 เครื่องขยายเสียงและการทดลอง เป็นอันดับหนึ่ง
๓. ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนก็คือ ขาดที่ปรึกษา
 แนะนำและมีจำนวนโสตทัศนูปกรณ์ไม่พอกับความต้องการ
๔. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตโสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนก็คือ ขาดงบประมาณ
 สำหรับจัดซื้อวัสดุมาใช้ในการผลิตและเวลาการผลิตไม่พอ
๕. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของนิสิตฝึกสอนก็คือ สภาพของห้องเรียน
 ไม่เหมาะกับการใช้โสตทัศนูปกรณ์ และขาดผู้ให้ความช่วยเหลือแนะนำที่ประสบการณ์ใน
 การใช้โสตทัศนูปกรณ์
๖. นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์จากโรงเรียน
 ฝึกสอนในด้านจำนวนอุปกรณ์ ความสะดวกในการยืม และมีงบประมาณให้จัดซื้อวัสดุสิ้นเปลือง
 มาใช้ในการผลิตอย่างเพียงพอ
๗. นิสิตฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือเกี่ยวกับโสตทัศนูปกรณ์จากแผนกวิชา
 โสตทัศนศึกษาในด้านความรู้ ในการผลิตอุปกรณ์การสอนจากวัสดุที่หาได้ง่ายและราคาถูก
 มีทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอน มีความสะดวกในการยืมอุปกรณ์การสอน และมีผู้เชี่ยวชาญ
 คอยให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการเลือก การผลิตและการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ทั้งมีอุปกรณ์
 การสอนที่ทันสมัยและจำนวนพอกับความต้องการไว้คอยบริการนิสิตฝึกสอน

จันทรพิมพ์ สายสมร, "ปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์วิชาวิทยาศาสตร์ของนิสิต
 ฝึกสอน คณะครุศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๔).

พ.ศ. ๒๕๑๖ คาวรุ่ง ส้มเกลี้ยง ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนของนักเรียนฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้คือ

๑. นักเรียนฝึกหัดครูใช้อุปกรณ์การสอน เพื่อประกอบคำบรรยายและมีวิธีจัดหาวัสดุทัศนูปกรณ์โดยการผลิตขึ้นใช้เองหรือใช้ของโรงเรียนฝึกสอน

๒. ในระหว่างฝึกสอน นักเรียนฝึกหัดครูใช้แผ่นภูมิ ภาพชุด फिल्मสตริปและสไลด์เป็นอันคับหนึ่ง

๓. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตของนักเรียนฝึกหัดครูก็คือ ขาดงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุมาใช้ในการผลิตและไม่มีความรู้หรือทักษะในการผลิตอย่างเพียงพอ

๔. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ของนักเรียนฝึกหัดครูก็คือ ไม่มีความรู้หรือทักษะในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์และสภาพของห้องเรียนไม่เหมาะกับการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์

๕. นักเรียนฝึกหัดครูมีปัญหาในด้านพื้นความรู้ทางทัศนศึกษายังไม่ดีพอ และทัศนคติและความคิดเห็นต่อวัสดุทัศนูปกรณ์ก็ยังไม่ถูกต้องนัก

พ.ศ. ๒๕๑๖ นารี คำเพ็ญ ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการใช้สื่อการสอนสำหรับฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครู" โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยครู เกี่ยวกับวิธีการที่สถาบันฝึกหัดครูควรจัดขึ้น เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษาวิทยาลัยครูด้านสื่อการสอน และศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่ฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาวิทยาลัยครูชั้นปีที่ ๔ ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก ในสถาบันฝึกหัดครูระดับปริญญาโท ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๔ คน และอาจารย์นิเทศและอาจารย์ผู้รับผิดชอบทางหน่วยทัศนศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน จำนวน ๑๙ คน ซึ่งพอจะสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. คาวรุ่ง ส้มเกลี้ยง, "ปัญหาการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนของนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๖).

๑. นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่จะใช้สื่อการสอนประกอบการฝึกสอนบางชั่วโมง เมื่อเห็นความจำเป็นและเหมาะสมที่จะใช้สื่อการสอนในชั่วโมงนั้น
๒. นักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนใหญ่เห็นว่าการนำสื่อการสอนมาใช้ในการสอนจะไม่เกิดผลเสียร้ายแรงเปรียบวินัยในชั้นเรียน และไม่ทำให้สอนไม่ทันหลักสูตร
๓. สื่อการสอนที่นักศึกษาวิทยาลัยครูใช้ในการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาก็คือแผนที่ รูปภาพ และแผนภูมิ
๔. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอนก็คือ ขาดเงินในการจัดซื้อสื่อการสอน ไม่ได้รับความสะดวกในการใช้ เครื่องมือการผลิตสื่อการสอนจากโรงเรียนฝึกสอน ไม่มีเครื่องมือช่วยในการผลิต ขาดทักษะในการผลิต ขาดผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ไม่มีความรู้และประสบการณ์พอเพียง ไม่มีสถานที่และเวลาในการผลิต
๕. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอนก็คือ สื่อการสอนมีจำนวนน้อย ไม่มีสื่อการสอนที่ควรใช้ในการเรียนฝึกสอน สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อการสอนประเภทที่ต้องใช้ไฟฟ้า ขาดทักษะในการใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย มีความยุ่งยากในการขอยืมสื่อการสอนมาใช้ ขาดผู้ให้คำแนะนำในการใช้ ไม่สามารถหาสื่อการสอนที่ต้องการได้
๖. นักศึกษาฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือด้านสื่อการสอนจากวิทยาลัยครู ในด้านจัดวัสดุสิ้นเปลืองไวบริการ มีห้องผลิตอุปกรณ์พร้อม เครื่องมือผลิต นอกจากนี้ยังต้องการให้โรงเรียนฝึกสอนรวบรวมสื่อการสอนไว้ให้นักศึกษาฝึกสอนยืมไปใช้อย่างพอเพียง
๗. นักศึกษาฝึกสอนต้องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการทำสื่อการสอนทั้งประเภทเครื่องมือและประเภทวัสดุ

นารี คำเพ็ญ. "ปัญหาการใช้สื่อการสอนสำหรับฝึกสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖).

พ.ศ. ๒๕๑๔ ศิริพร วีระโชติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้วัสดุทศนุปรณ์
ของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อต้องการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์
การผลิตและการใช้วัสดุทศนุปรณ์ของนิสิตฝึกสอน ทักคนคติ ความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับ
งานทางคานวัสดุทศนศึกษาโดยส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตฝึกสอนจำนวน ๓๕๐ คน ผลการ
วิจัยสรุปได้ดังนี้

- ๑. นิสิตฝึกสอนผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง ใช้ของที่โรงเรียนฝึกสอนมี
บริการ ยืมจากแหล่งให้ยืมต่าง ๆ ซื้อมาคัวยเงินส่วนตัว และยืมจากแผนกวิชาวัสดุทศนศึกษา
ของคณะครุศาสตร์
- ๒. อุปกรณ์การสอนที่นิสิตส่วนมากผลิตได้เองคือ บัตรคำ แผนภูมิ สมุภาพ
แผนที่ ภาพพลิก ของจำลอง แผนสถิติ
- ๓. อุปกรณ์การสอนที่นิสิตฝึกสอนใช้มากคือ รูปภาพ ของจริง บัตรคำ แผนภูมิ
ส่วนสไลด์และภาพยนตร์ เป็นอุปกรณ์ที่นิสิตใช้น้อยที่สุด
- ๔. นิสิตฝึกสอนมีอุปสรรคในการผลิตอุปกรณ์การสอนคือ ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะ
ทำการผลิต ขาดความรู้และทักษะในการผลิต
- ๕. อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของนิสิตฝึกสอนคือ ไม่มีทักษะในการใช้
เกิดการคิดขัดระหว่งการสอน เพราะไม่ได้ทำการทดลองซักซ้อมการใช้มาก่อน ไม่รู้จักวิธี
ในการสอดแทรกอุปกรณ์เข้าไปในบทเรียน อุปกรณ์การสอนมีมากเกินไป

พ.ศ. ๒๕๒๑ สอนง ทองวิเศษ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้สื่อการสอน
ของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูสกลนคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ ปัญหา
การผลิต การบริการของวัสดุทศนและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งสื่อการสอนและเพื่อ

002778

ศิริพร วีระโชติ, "ปัญหาเกี่ยวกับวัสดุทศนุปรณ์ของนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาวัสดุทศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๗).

ศึกษา เปรียบเทียบปัญหาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาฝึกสอนในอำเภอเมืองสกลนคร กับ
ชนบทของจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ในวิชาการผลิตและการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการ
การสอนอยู่ในระดับดีและพอใช้ได้
๒. นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้แนวการสอนตามแบบฉบับของตนเอง วิธีการสอนที่
นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เป็นประจำได้แก่ วิธีการบรรยายโดยใช้สื่อการสอนประกอบ
๓. นักศึกษามีความเห็นว่า การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนในวิชา
ที่ฝึกสอนอยู่หาได้ยาก วัสดุอุปกรณ์ที่นักศึกษานำมาผลิตขึ้นใช้มากได้แก่บัตรคำ แผนภูมิ
๔. สาเหตุที่นักศึกษาไม่ได้สำรวจอุปกรณ์การสอนที่วิทยาลัยและโรงเรียนฝึกสอน
เพราะไม่มีเวลาและไม่ทราบว่าจะสอนชั้นใด
๕. นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนที่เราและดึงดูความ
สนใจและเหมาะสมกับชั้นและวัยของเด็ก
๖. นักศึกษาจำนวนน้อยที่มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ประกอบการ
การสอน ปัญหาสำคัญคือไม่ทราบกลวิธีในการแทรกอุปกรณ์เข้าไปในบทเรียน

การวิจัยของต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ โรลแลนด์ โอ. ไมเซอร์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจ
องค์ประกอบที่มีผลต่อการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครูในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อจะวิเคราะห์ปัญหาว่าทำไมครูจึงไม่ชอบใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างพร้อมเพรียง
และผู้บริหารก็สนับสนุนด้วย ผลของการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

สนอง ทองวิเศษ, "ปัญหาการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน วิทยาลัยครู
สกลนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสาครศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๑).

๑. ประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาทุกอย่างที่ได้มานั้น มีความสัมพันธ์กับจำนวน และคุณภาพของการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน

๒. ครูส่วนมากใช้ภาพยนตร์ เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ฟิล์มสตริป สไลด์ ขนาด $3\frac{1}{2} \times 4$ " เครื่องฉายภาพทึบแสง สไลด์ขนาด 2×2 " ส่วนรูปภาพต่าง ๆ นั้น ครูทุกคนใช้อยู่เหมือนกันหมด

๓. การยืมวัสดุอุปกรณ์ ครูมักจะจองอุปกรณ์ล่วงหน้าประมาณ ๑ สัปดาห์ และครูพวกนี้จะใช้อุปกรณ์ได้ดีกว่าพวกที่ไม่จอง ครูส่วนมากจะใช้เป็นอุปกรณ์เพื่อประกอบเนื้อหา ของบทเรียนมากกว่าอย่างอื่น

๔. การเตรียมการใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย ส่วนมากนิยมการลงฉายดูก่อน มากที่สุด วิธีอื่นที่ใช้คือ การศึกษาจากคู่มือจากการประเมินผลของการใช้คราวก่อน ๆ เป็นต้น

๕. เกี่ยวกับประสบการณ์ทางการสอน ครูที่สอนมาแล้ว ๒๕ ปีหรือมากกว่า จะใช้อุปกรณ์การสอนน้อยกว่าครูที่สอนมาแล้วน้อยกว่า ๒๕ ปี แต่ประสบการณ์มีส่วนสัมพันธ์ กับคุณภาพของการใช้อุปกรณ์การสอน เพียงเล็กน้อย

ปี ค.ศ. ๑๙๕๓ คลิฟฟอร์ด วี. เวท ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาโปรแกรม โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูในสหรัฐ โดยมีจุดประสงค์ เพื่อที่จะศึกษารูปแบบของการ บริหาร โดยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษารูปแบบของการบริหารโสตทัศนศึกษา ในวิทยาลัยครู ของสหรัฐอเมริกา และเพื่อชี้ให้เห็นส่วนดีและส่วนเสียของ โครงการโสตทัศนศึกษาใน วิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. โสตทัศนศึกษามีความสำคัญต่อการฝึกหัดครู เป็นอย่างยิ่ง

Rolland O. Meiser, "An Exploration of Factors Effecting the Utilization of Audio-Visual Materials 1952," The Thesis Abstract Series (School of Education, Indiana University, 1953), pp. 219-225.

๒. วิทยาลัยครูแต่ละแห่งต่างก็พัฒนาโปรแกรมของตนไปตามปรัชญาและความต้องการของตนทางด้านโสตทัศนศึกษา ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
๓. ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้โครงการ โสตทัศนศึกษาประสบความสำเร็จคือผู้นำ
๔. โครงการ โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูส่วนมากให้บริการในสถาบันมากกว่าบริการภายนอก
๕. โครงการ โสตทัศนศึกษาในวิทยาลัยครูจะได้ผลดี ถ้าหากได้รับงบประมาณในการผลิตอุปกรณ์เพิ่มขึ้น
๖. คณะกรรมการดำเนินงานโสตทัศนศึกษายังมีความสามารถในการทำงานไม่เพียงพอ
๗. โครงการอบรมครูก่อนและระหว่างประจำการเกี่ยวกับโสตทัศนศึกษายังไม่เพียงพอ
๘. การใช้อุปกรณ์การสอนของครูเพิ่มขึ้น แต่การผลิตและวัสดุต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ

ปี ค.ศ. ๑๙๕๗ แคมป์ โกลด์ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้โสตทัศนวัสดุของครู โดยมีความมุ่งหมายที่จะค้นหาว่าอะไร เป็นสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้โสตทัศนวัสดุของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือครูจำนวน ๒๑๐ คน และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน ๘๘ คน เก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถาม แล้วหาค่าความแตกต่างด้วยการใช้

Clifford V. Wait. "A Study of Audio-Visual Programs in Selected Teachers Colleges in the United States for the Purpose of Identifying and Describing Some Effective Administrative Patterns," Indiana University, School of Education Thesis Abstract Series 1953 - 1954, No. 5, 1954, pp. 223 - 228.

โคลสแควร์ พบว่า

๑. การใช้สื่อทัศนวัสดุของครูก็บ่งชี้ความรู้ในการใช้สื่อทัศนวัสดุ มีความสัมพันธ์กันคือ ครูมีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุมาก จะใช้สื่อทัศนวัสดุมาก
๒. ครูส่วนมากมีความรู้ดีกว่าการใช้สื่อทัศนวัสดุในสมัยที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครูมีอิทธิพลต่อการใช้ขณะที่ออกมาเป็นครู
๓. ทั้งผู้บริหารและครู เชื่อว่าวิชาสื่อทัศนศึกษาเบื้องต้นมีความจำเป็น และควรจะต้องบังคับให้ครูทุกคนเรียน
๔. โดยทั่วไปแล้ว สื่อทัศนวัสดุอุปกรณ์และการบริการในโรงเรียนไม่เพียงพอ

ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ซูลเลอร์ และสเกลลี ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจสถานภาพและความต้องการทางสื่อทัศนศึกษาในมลรัฐอ่าววาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการทางสื่อทัศนศึกษาของวงการศึกษาในมลรัฐอ่าววาย และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวจากผลของการวิจัย ผู้ทำการวิจัยได้เสนอแนะไว้ดังนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 Maurice B. Camp. "Some Factors Related to the

Utilization of Audio-Visual Materials, with Suggestions for
 teacher Preparation in this area," Dissertation Abstracts,
 18 : 155, 1958.

๑. ควรจัดให้มีผู้อำนวยการทางโสตทัศนศึกษาของมลรัฐ
๒. การตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาตามท้องถิ่นหรือตำบลต่าง ๆ เพื่อให้บริการทางโสตทัศนศึกษาแก่โรงเรียนต่าง ๆ
๓. ควรปรับปรุงให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการควบคุมแสงในห้องเรียนได้
๔. ควรสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ ๆ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาวายมาเป็นวิทยากร
๕. ควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนโสตทัศนศึกษาให้มากขึ้น
๖. ควรพัฒนาโครงการโทรทัศน์การศึกษาให้มากขึ้นทั่วทั้งรัฐ

จากการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนมีความคล้ายคลึงกัน และมาจากสาเหตุหลายด้านประกอบกัน แม้เวลาจะผ่านไปมานับสิบปี ปัญหาดังกล่าวยังเกิดขึ้นซ้ำ ๆ กันอยู่ เช่น ปัญหาการใช้ การเลือก การผลิตสื่อการสอน ปัญหาการขาดแคลนสื่อการสอน ปัญหาทางด้านงบประมาณ เป็นต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Charles F. Schuller, Henry J. Skelly and Donald Scott,
"Survey of Audio-Visual Education in Hawaii, Its status and needs"
A.V. Communication Review 1 (Spring, 1964), pp. 125 - 126.